

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
**Development of Learning Packages Entitled Local Arts and Cultures in Buriram Province
 for Prathomsuksa 4 Students**

นิตติยา กัณหา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชาพันธ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณีพันธ์ จารุวัฒนพันธ์
 สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 85/85 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านหนองขวาง ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pre-test Post-test Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 แผน 2) ชุดการเรียนรู้เรื่องศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ผลการวิจัย พบว่า

1. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.06 / 88.88 ซึ่งตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วย ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนา ชุดการเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์

Abstract

The purposes of this research were; 1) To develop the learning packages entitled local arts and cultures in Buriram Province in Social Studies, Religion and Culture Strand for Prathomsuksa 4 students to

meet the standard criteria set at 85/85; 2) To compare the learning achievement before and after using the learning packages entitled local arts and cultures in Buriram Province in Social studies, Religion and Culture Strand for Prathomsuksa 4 students; and 3) To study the students' satisfaction towards the learning packages entitled local arts and cultures in Buriram Province in Social studies, Religion and Culture Strand for Prathomsuksa 4 students. The samples were 30 Prathomsuksa 4 students studying in the first semester of the academic year 2010 at Bannongkwang School under Buriram Primary Educational Service Area Office 4, selected by using the simple random sampling technique. This study employed the one group pre-test and post-test design. The instruments used in this study were; 1) The 5 lesson plans by using learning packages; 2) The learning packages entitled local arts and cultures for Prathomsuksa 4 students; 3) The 30-item with 4 multiple-choice achievement test. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, and dependent samples t-test. The findings were as follows:

1) The development of the learning packages entitled local arts and cultures in Buriram Province in Social Studies, Religion and Culture Strand for Prathomsuksa 4 students had the efficiency of 84.06/88.88 which was higher than the criteria set.

2) The achievement of after learning by using the packages entitled local arts and cultures in Buriram Province in Social Studies was higher than before learning at P- value < .05.

3) Prathomsuksa 4 students were satisfied towards the learning packages entitled local art and culture in Buriram Province in social studies, religion and culture strand at a high level.

Keywords: Development, Learning Packages, Local Arts and Cultures in Buriram Province

บทนำ

การศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนามนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นปัจจัย หนึ่งในความสำเร็จของการพัฒนาทุกเรื่อง เช่น เศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พบว่าคุณภาพของคนไทยลดลงในด้านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรืออย่างมีเหตุผล โดยเฉพาะเยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญ ในการพัฒนาประเทศนั้น มีคุณภาพลดลงอย่างน่าเป็นห่วง ทำให้ความสามารถของนักเรียนไทย โดยเฉลี่ยลดลงทั้งในด้านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรืออย่างมีเหตุผล รวมทั้งลักษณะนิสัยความใฝ่ใฝ่เรียน ความมีคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และการทำงานเป็นหมู่คณะ ผลลัพธ์เหล่านี้เกิดจากการปลูกฝังและเสริมสร้างจากการเรียนการสอนที่ยังด้อยประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540, 52) กล่าวคือ การเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังเป็นแบบเดิม เน้นการถ่ายทอดความรู้และการท่องจำเนื้อหา เพื่อการตอบแบบทดสอบเป็นหลัก จึงทำให้เกิดความอ่อนแอทางปัญญานั้นคือ คิดไม่เป็น และไม่เกิดคุณลักษณะที่ควรมี ซึ่งสอดคล้องกับ อมรวิชัย นาคธรรมพ (2540, 93) ที่กล่าวว่าปัญหาการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนไทย เป็นปัญหาในระดับพื้นฐาน ที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพของการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพของผู้เรียนจึงต้องพัฒนาหลาย ๆ ด้านควบคู่กันไป โดยเฉพาะความรู้ทางด้านวิชาการและทักษะทางสังคมที่ถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำรงชีวิตในสังคมทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะต้องรู้ และต้องมีประสบการณ์ต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมที่มี การเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พบกับความหลากหลายด้านการเรียนรู้ด้วยการสัมผัสจากความจริง จากการทำงาน จากสื่อ ให้สอดคล้องกับความต้องการ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของบุคคล ชุมชน และสังคมในท้องถิ่น วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน และดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่จากสภาพการเรียนการสอน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และจากการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนพบว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยใช้วิธีสอนที่เน้นการสอนให้นักเรียนท่องจำมากกว่า เนื้อหาที่เรียนน่าเบื่อหน่าย การนำศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ มาให้ผู้เรียนศึกษาถึงความสำคัญ ประวัติความเป็นมา วิเคราะห์ปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนร่วมทำกิจกรรมทางสังคมร่วมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และรักหวงแหนศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นของตน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาชุดการเรียนรู้ และเพื่อช่วยลดยุทธศาสตร์ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ชุดการเรียนรู้มีความน่าสนใจนักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายจึงได้นำข้อมูลศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ มาประยุกต์ใช้ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ตรง มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 85/85
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลัง จากการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ชุด ชุดละ 2 ชั่วโมง

- ชุดที่ 1 ศิลปวัฒนธรรมด้านโบราณสถาน
- ชุดที่ 2 ศิลปวัฒนธรรมด้านโบราณวัตถุ
- ชุดที่ 3 ศิลปวัฒนธรรมด้านและวรรณคดี
- ชุดที่ 4 ศิลปวัฒนธรรมด้านความเชื่อ
- ชุดที่ 4 ศิลปวัฒนธรรมด้านสุนทรียะ

ระยะเวลาในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการทดลองโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ใช้แผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Posttest Design ซึ่งได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โดยเก็บ

รวบรวมข้อมูลกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองขวาง ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 กลุ่มคูเมือง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านหินเหล็กไฟ จำนวน 22 คน โรงเรียนบ้านตาหล้า จำนวน 12 คน โรงเรียนบ้านหนองรัก จำนวน 10 คน โรงเรียนบ้านหนองขวาง จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 74 คน

1.2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านหนองขวาง ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากชื่อโรงเรียน เนื่องจากสะดวกในการเก็บข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 แผน

2.2 ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 ชุด

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 15 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ชั้นเตรียมการ ได้เตรียมนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยทำการปฐมนิเทศ ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ และแนะนำบทบาทของครูและนักเรียน

3.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์

3.3 ดำเนินการทดลองโดยใช้เวลาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

3.4 ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ชุดเดียวกับชุดทดสอบก่อนเรียน แต่มีการสลับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

3.5 สอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ ภายหลังการเรียนการสอนเสร็จสิ้น โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการดังนี้

4.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 85/85 โดยใช้สูตร E_1/E_2

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ Dependent Samples t-test

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.06 / 88.88 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลและสรุปผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยอภิปรายผลและสรุปผลตามลำดับดังนี้

1. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.06 / 88.88 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 85/85 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญจันทร์ เกรียงไกรสุข (2529) ปณิตพร โจทย์กิ่ง (2530) ชีระ พิมพ์คำ (2545) พบว่า ชุดการสอนสื่อประสมแบบกลุ่มกิจกรรม ที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง จังหวัดนครพนม กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และมีวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ เทคนิค วิธีการ เนื้อหา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง ได้ผ่านการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองเพื่อปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ 3 ครั้ง และนอกจากนี้ ชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้นำหลักจิตวิทยาของสกินเนอร์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2523 : 119-120 ; อ่างถึงโน อัมพร กุลาเพ็ญ, 2544 : 78) เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนในการเรียน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ไม่เบื่อหน่าย มีความสนใจการเรียนตลอดเวลา
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลังเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนแบบปกติ พบว่าการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญจันทร์ เกรียงไกรสุข (2529) กาญจนา สุขใจ (2531) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจาก

2.1 กิจกรรมการเรียนรู้ ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่มีการทำแบบฝึกหัดย่อยและตรวจแบบฝึกให้นักเรียนทราบทันที ทำให้นักเรียนที่ได้คะแนนมากมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนครั้งต่อไป ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนน้อยจะทำให้ทราบข้อบกพร่องของตนเอง และนำไปปฏิบัติเพื่อจะได้พยายามปรับปรุงแก้ไขตนเองในการเรียน หรือการทำกิจกรรมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ ตามแนวคิด วรกิต วันเข้าหลาม (2540, 8) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ ช่วยสร้างความสนใจ ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ จะประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนสนใจต่อการเรียนตลอดเวลาช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีจากการที่ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมด้วยตนเองสามารถเรียนได้ตามความสนใจ และตามอัตราการเรียนรู้ของตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี แก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะชุดการเรียนรู้ สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และตามโอกาสที่เอื้ออำนวยให้แก่ผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกัน ส่งเสริมการเรียนแบบต่อเนื่อง หรือการศึกษาตลอดชีพ เพราะสามารถนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ในการเรียนด้วยตนเองได้ทุกเวลา และสถานที่ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เพราะชุดการเรียนรู้ได้ผลิตขึ้นโดยใช้วิธีระบบและกลุ่มผู้มีความรู้ความสามารถ มีการทดลองใช้จนแน่ใจว่าใช้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วจึงนำออกใช้แพร่หลาย

2.2 กิจกรรมในชุดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่กำหนดไว้ให้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสื่อการสอน และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองทำให้เรียนมีสมาธิในการเรียนและมีอิสระในการเรียนมากขึ้น และเมื่อผู้เรียนมีปัญหาสามารถปรึกษาครูผู้สอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่ ซลिया ลิมเปียกร (2540 : 22) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นจะต้องอยู่บนรากฐานสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความสัมผัสจนนำไปสู่การรับรู้ และเกิดประสบการณ์รูปธรรมในที่สุด 2) เนื้อหา สื่อที่ใช้ถ่ายทอดประสบการณ์ ต้องเหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งในด้านวุฒิภาวะ วัย ระดับสติปัญญา ความสนใจ และความถนัด 3) ผู้สอนต้องตระหนักอยู่เสมอว่า เป้าประสงค์สุดท้ายที่ผู้เรียนควรจะได้รับนั้น มากใช้ให้เกิดประโยชน์ และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อันเกิดจากความเข้าใจในเนื้อหาหนึ่งๆ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสร้างความรู้ใหม่โดยผู้เรียนเอง (Constructivism) ที่วารีรินทร์ รัตมีพรหม (2542 : 184) กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนจะมีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคล เหตุการณ์ และ สิ่งอื่นๆ และผู้เรียนจะปรับตนเองโดยวิธีคิดซึม สร้างโครงสร้างทางปัญญาใหม่ โดยผู้เรียนอาจมีผู้ให้คำปรึกษา เช่น ครูผู้สอน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความหมายต่อความจริงหรือความรู้ที่ผู้เรียนได้รับเอาไว้

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีระดับความพึงพอใจมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเพ็ญจันทร์ เกรียงไกรสุข (2529) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนวิชาสังคมสงคม เรื่อง ประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน มีความพึงพอใจต่อชุดการสอนดังกล่าวอยู่ในระดับมาก (มากกว่าร้อยละ 80) และสอดคล้องกับงานวิจัยของธีระ พิมพ์คำ (2545) ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อชุดการสอนสื่อประสมแบบกลุ่มกิจกรรม เรื่อง จังหวัดนครพนม กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ ได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการและสื่อที่หลากหลาย ครูใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย เนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ เหมาะกับวัย นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสสืบเสาะความรู้ และได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงทำให้มีความพึงพอใจต่อการเรียนในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยเสนอแนะวิธีการนำไปใช้ดังนี้

1.1 ครูผู้สอนอธิบายแนะนำขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้ ใช้ภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย ชี้แจงประโยชน์และความสำคัญของการปฏิบัติตามคำแนะนำในการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนด้วยความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์เพื่อผลการเรียนที่ดีขึ้น และความอธิบายให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการพึ่งตนเองในการศึกษาหาความรู้ เพื่อเป็นการสร้างนิสัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพความพร้อมของผู้เรียน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ได้สอดคล้อง และเหมาะสมกับผู้เรียน

1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรให้คำแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิดในการทำกิจกรรม และคอยกระตุ้น ให้นักเรียนกล้าแสดงออก โดยครูกล่าวนำเพื่อสร้างความมั่นใจให้นักเรียนพูดโน้มน้าว และกล่าวแสดงความชื่นชมในผลการเรียนของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงผลการใช้ชุดการเรียนรู้ ในตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เจตคติต่อรูปแบบการเรียน ความคงทนในการเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีการพัฒนายิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ กับสื่อวัตกรรมการอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กลิ่นผกา ทับทิมธงไชย. (2545). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องทฤษฎีโหนดสากล เบื้องต้น วิชาศิลปะ กับชีวิต 4 (ศ 204) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรียญธานีพนธ์. ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- ชลียา ลิ้มเปียกร. (2540). เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- นันทา หงวนตัด. (2547). ชุดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ แบบค้นพบ เรื่อง โดเมนและเรนจ์สำหรับช่วงชั้นที่ 4. สารนิพนธ์ กศม. (การศึกษามัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพ็ญศรี สร้อยเพชร. (2543). ชุดการเรียนการสอน. นครปฐม : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- วิภาดา วัฒนามนุกุล. (ม.ป.ป.). ทำไม อย่างไร กับการเรียนรู้ด้วยตนเอง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://secondary.kku.ac.th/sec4/sdl.htm> [6 กันยายน 2547].
- วิรินทร์ รัตมีพรหม. (2542). การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัมพร กุลาเพ็ญ. (2544). การพัฒนาชุดสื่อประสมที่มีประสิทธิภาพประกอบการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์. กศม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.